

ארגון הלמידה ביסודי

שנת הלימודים תשפ"ו

ארגון הלמידה ביסודי

שנת הלימודים תשפ"ו

תוכן עניינים

1.	רקע.....3
2.	קווים מנחים בארגון הלמידה.....3
3.	עיקרי הגמישות בתשפ"ו.....4
4.	פירוט רכיבי הגמישות.....4
5.	הנחיות לבניית מערכת השעות.....6
6.	חלוקת שעות הלימוד.....8
	מערכת השעות - ממלכתי-יהודי8
	מערכת השעות בחמ"ד (חינוך ממלכתי-דתי)9
	מערכת השעות בממלכתי ערבי ובדואי10
	מערכת השעות בממלכתי דרזי וצ'רקסי.....11
7.	שילוב בינה מלאכותית.....12
8.	הערכה.....12
9.	דגשים לאוכלוסיות שונות.....13
10.	התנהלות בשגרת חירום.....14
11.	תוכניות ייחודיות.....15
12.	מפת המשאבים.....17
	12א. גמישות פדגוגית ניהולית - גפ"ן - פל"ג.....17
	12ב. פיתוח מקצועי.....18

ארגון הלמידה ביסודי

שנת הלימודים תשפ"ו

1. רקע

מסמך ארגון הלמידה מציג את הקווים המנחים, את העקרונות, את התוכניות ואת המשאבים הפדגוגיים ואת התוכניות העומדים לרשות מנהלי בתי הספר כדי לקדם את הישגי הלומדים בהיבטים לימודיים, רגשיים וחברתיים.

תכנון הלמידה וארגונה בבתי הספר היסודיים מחייבים התייחסות דיפרנציאלית לצרכים הייחודיים של כל תלמיד ותלמידה, תוך ניצול מיטבי של המשאבים הפדגוגיים והתקציביים.

הגמישות התקציבית בתוכנית גפ"ן (הפל"ג בחינוך המיוחד) והגמישות הפדגוגית הבאה לידי ביטוי, בין היתר, במסמך ארגון הלמידה, משלימות זו את זו. ביחד הן מקדמות את יכולות בתי הספר להתאים את המשאבים לצורכי התלמידים באופן מיטבי ולממש את יעדי החינוך בשגרה ובעת חירום.

2. קווים מנחים בארגון הלמידה

1. משרד החינוך הגדיר את:
 - א. מטרות התוכנית האסטרטגית ויעדיה.
 - ב. תוכנית הלימודים בתחומי הדעת, בזמן שגרה ובזמן חירום.
 - ג. מסגרת השעות המארגנת המציגה את שעות החובה, שעות ההעשרה ושעות האורך השבועיות המחייבות (מוצג בטבלאות שבהמשך).
2. למנהלי בתי הספר ניתנת גמישות בחלוקת השעות באופן המותאם לצורכי בית הספר ועל פי עיקרי ורכיבי הגמישות המפורטים במסמך זה.
3. קיימת שונות גדולה בין בתי הספר, הקהילות והתלמידים, ולפיכך נדרשים התייחסות דיפרנציאלית ומתן מענים מותאמים. למנהלים היכרות מעמיקה עם צורכי בית הספר ויכולת לייצר מענים רלוונטיים תוך מימוש הגמישות באופן מיטבי.
4. בקביעת מערכת השעות, יש להקפיד על לימוד כלל המקצועות המפורטים בטבלאות.
5. מקצועות הלימוד המסומנים בכחול יילמדו מדי שבוע כתחום דעת דיסיפלינרי.
6. יש לציין במערכת השעות הכיתתית את שמות המקצועות כפי שמצוין בטבלאות שבהמשך.
7. לאור המציאות המורכבת שחווינו בתשפ"ד ובתשפ"ה, חשוב להמשיך ולעסוק בלמידה רגשית-חברתית באופן שיטתי ומותאם גיל וצרכים. לשם כך יש להקצות שעות ייעודיות, לצד שילוב המיומנויות הרגשיות-חברתיות בהוראת תחומי הדעת ובאורח החיים הבית ספרי.

3. עיקרי הגמישות בתשפ"ו

הגמישות הפדגוגית והניהולית מאפשרת למנהלי בתי הספר ולצוותי החינוך להתאים את המשאבים והמענים לצרכים הייחודיים של כל תלמיד ותלמידה. גמישות זו באה לידי ביטוי, בין היתר, בחלוקת שעות הלימוד, בארגון זמני הלמידה והרכבי הלומדים, בגיוון דרכי הלמידה ובהקצאת המרחבים.

עיקרי הגמישות:

- גמישות וניוד של עד 25% מהשעות בכל אחד מהאשכולות לטובת אשכול אחר. במקרה של חצאי שעות, ניתן לעגל כלפי מעלה או כלפי מטה.
- אשכול העשרה - סל השעות של אשכול זה מיועד לנושאי העשרה או לניוד השעות למקצועות השונים.
- למידה בין-תחומית בתוך אשכול ובין האשכולות.
- למידה במרחבים מגוונים.
- הגמישות תינתן באופן שווה לכלל בתי הספר. רמת הליווי והפיקוח תהיה דיפרנציאלית.

4. פירוט רכיבי הגמישות

1. חלוקה וגמישות באשכולות

מקצועות הלימוד אורגנו באשכולות. בכל אחד מהאשכולות הוגדר סל השעות שהוקצה לו והמקצועות השייכים לו. מנהל בית הספר יוכל לבחור את היקף השעות ללימוד מקצוע מסוים באשכול. השעות יילמדו על פי תוכנית שתגובש על ידי בית הספר, בהתאם לצורכי התלמידים כפי שזוהו במיפויים הלימודיים, הרגשיים והחברתיים, ובלבד שיילמדו כל המקצועות באשכול מדי שנה.

ארגון המקצועות באשכול משקף את קשרי הגומלין בין תחומי הדעת והמקצועות. האשכול מאפשר התמקדות בעקרונות ובמושגים מרכזיים ויצירת הקשרים משותפים. למנהל בית הספר ניתנת גמישות בהקצאת השעות:

- גמישות וניוד של השעות: ניתן לנייד עד 25% מהשעות מכל אחד מהאשכולות לטובת אשכול אחר. במקרה של חצאי שעות, ניתן לעגל כלפי מעלה או כלפי מטה, על פי שיקול דעת מנהל בית הספר.
- אשכול העשרה: סל השעות של אשכול זה מיועד לנושאי העשרה, לייחודיות בית ספרית או לניוד השעות למקצועות השונים לצורך הרחבה ותגבור.
- ניתן ללמד באופן בין-תחומי אינטגרטיבי בין המקצועות בתוך אשכול ובין האשכולות השונים.

2. מיקוד תוכנית הלימודים

תוכנית הלימודים במקצועות מורשת, חברה ורוח - תנ"ך, תרבות יהודית ישראלית, מולדת, חברה ואזרחות, גאוגרפיה, אדם וסביבה והיסטוריה, בנויה בצורה המאפשרת גמישות. פרקי החובה הוגדרו בהיקף של 70% ופרקי הבחירה הוגדרו בהיקף של 30%. בית הספר רשאי לבחור ללמד נושאים מתוך ה-30% שהוגדרו כבחירה או תכנים אחרים במקצועות מורשת, חברה ורוח לפי בחירתו.

3. ארגון הרכב הלומדים (פרטני, קבוצות ומליאה)

ארגון הרכב הלומדים נועד לתמוך במטרות הלמידה ויעדיה, הן ברמת הפרט והן ברמת הקבוצה.

יצירת מנעד התנסויות המשלב בצורה מאוזנת בין למידה עצמאית ללמידה בקבוצות, מקדם שוויון הזדמנויות, תורם להגברת המוטיבציה והחוסן ולשיפור האקלים. למידה בהרכבים משתנים (לרבות קבוצות רב גיליות) מאפשרת חשיפה למגוון דעות, רקעים ויכולות, מפתחת מיומנויות רגשיות-חברתיות ומקדמת תמיכת עמיתים, הכלה וגמישות מחשבתית.

- הלמידה בחינוך היסודי תיעשה במגוון הרכבים בהתאם לצורכי הלומדים, למאפייני הגיל ולתוכן הנלמד: למידה עצמאית/קבוצתית/מליאה, למידה כיתתית/שכבתית, למידה בקבוצות דו-גיליות/רב-גיליות, בקבוצות הומוגניות משתנות, בקבוצות הטרוגניות ועוד.
- ניתן לבנות מערכת שונה לכל כיתה או קבוצה בהתאם לצורכי התלמידים.
- בבתי הספר היסודיים אין ללמד בהקבוצות.

4. ארגון מרחבי הלמידה

בעידן שבו הלמידה מתרחשת בכל מקום ובכל זמן, ארגון סביבת הלמידה הופך לכלי מרכזי בידי הצוותים החינוכיים. באמצעות תכנון מושכל של סביבות הלמידה, ניתן ליישם מתודות הוראה מגוונות, להסיר חסמים ולקדם הוגנות, מענים פרסונליים ורלוונטיות. הצוות החינוכי יתכנן ויישם תהליכי הוראה-למידה דיפרנציאליים, תוך שימוש במרחבי למידה מגוונים- פנים מול פנים, מקוונים, פורמליים ובילתי פורמליים, כדי להבטיח חוויית למידה מותאמת ואפקטיבית.

לכיתות ו' ניתנת אפשרות ללמוד במרחבים מגוונים, כולל מבית התלמיד, בהיקף של עד 10% משעות הלימוד השבועיות (עד שלוש שעות לימוד בשבוע). מודל זה יותאם לצורכי הלמידה של התלמידים וייקבע בשיח משותף עם ההורים.

אפשרות זו תתקיים בתנאים הבאים:

- קיומם של אמצעי קצה לכלל התלמידים

- קיומה של סביבה תומכת ללמידה מרחוק
- הנגשה והתאמת מענים לתלמידים בעלי זכאות לשירותי חינוך מיוחדים באופן שיאפשר את השתתפותם בלמידה באופן הוגן ושוויוני

5. ארגון זמן הלמידה

מערכת השעות תכלול יחידות זמן ללמידה ולהפגה בהתאם לצורכי התלמידים, למאפייני הגיל ולמטרות הלמידה. יחידות זמן אלה אינן חייבות להיות אחידות באורכן. מערכת השעות תאפשר לכל תלמיד ותלמידה לפתח את תחומי העניין והיכולות שלהם באופן שיטתי ועקבי. חשוב למסד יחידות זמן ושגרות התומכות בלמידה בין-תחומית, למידה התנסותית וחקרנית, ולהקצות פרקי זמן ייעודיים ללמידה עצמאית ולעבודה שיתופית.

6. גיוון בדרכי הלמידה

תלמידים שונים מפגינים סגנונות למידה, יכולות ותחומי עניין שונים. הגיוון בדרכי הלמידה עשוי לתמוך ביצירת מסלול למידה אישי לכל תלמיד ותלמידה, תוך טיפוח יכולת ההסתגלות והגמישות במצבים משתנים, התנסות בפתרון בעיות, בחשיבה ביקורתית ובעבודת צוות.

חשוב לשלב, באופן מושכל ומבוקר, גם טכנולוגיות בינה מלאכותית בהתאם למפורט [בחוברת](#) שפורסם בנושא.

5. הנחיות לבניית מערכת השעות

1. יש ללמד את כל המקצועות המפורטים בכל שכבת גיל.
2. מקצועות המסומנים בכחול **יילמדו כתחום דעת דיסיפלינרי** בכל שבוע, לאורך כל השנה ובכל שכבות הגיל (בנוסף ללמידה הדיספלינרית, ניתן ללמד מקצועות אלה בלמידה בין תחומית). את יתר המקצועות ניתן ללמד במיקוד זמן (מחצית שנה, שליש שנה) ובלבד שיילמדו כלל המקצועות במהלך השנה.
3. יש לשמור על שעות האורך השבועיות המחייבות.
4. ניתן להקצות שעות לאשכולות השונים גם מתקציבי יח"א (יום חינוך ארוך), מהתקצוב הדיפרנציאלי ומסלי תקצוב אחרים.
5. יש לשמור על זכויות עובדי ההוראה ועל היקף משרתם.
6. את תוכנית העבודה הבית ספרית יש להציג בפני הוועדה המלווה.
7. במסגרות החינוך המיוחד יש לפעול לפי נוהלי שעות הלימוד המתאימים למסגרות החינוך המיוחד.

שימוש בתוכנה לניהול פדגוגי (תל"פ)

ניהול פדגוגי מקוון בבתי הספר הוא אמצעי לניהול ולתיעוד תהליכים פדגוגיים באמצעות טכנולוגיה מתקדמת. הניהול הפדגוגי המקוון נועד לקדם תרבות ארגונית מתוקשבת וניהול אפקטיבי באמצעות נתונים מבוססים ו תהליכי תיעוד מידע באופן מאובטח. ניהול הלמידה כולל פתיחת קבוצות לימוד, תיעוד נתוני נוכחות והתנהגות, ניהול ציונים והערכות, דיווח מהלך שיעור, הפקת דוח יום הורים, הפקת תעודות וניהול מערכת שעות. השימוש בתוכנה מקדם שקיפות ותקשורת פנים-ארגונית, ניהול, ארגון חמינות מידע עדכני באופן שוטף. תיעוד המידע השוטף מאפשר ראיית תמונה עדכנית ורחבה, המהווה בסיס לניתוח נתונים ולקבלת החלטות (הן בלמידה מרחוק והן בלמידה פיזית) בהיבטים שונים. בשנת הלימודים תשפ"ו תחול חובת דיווח במערכת התל"פ ברכיבים הבאים:

- דיווח נוכחות תלמידים - מדי יום ובכל שעה
- שיבוץ מערכת שעות בית ספרית - בתחילת שנת הלימודים, לרבות הקמת קבוצות למידה, שיוך תלמידים ומורים לקבוצות הלמידה, שיוך למקצוע, לתוכניות לימודיות ולמענים.
- הגדרת נושא השיעור (מחליף את ה"יומן הכחול" ששימש לכך בעבר)
- אופן העברת השיעור (פיזי / מקוון)
- אישורי הורים

6. חלוקת שעות הלימוד

מערכת השעות - ממלכתי-יהודי

אשכול	מקצוע	שעות לימוד						
	שכבת גיל	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
	שעות מחייבות לשבוע	29	29	31	31	32	32	32
אוריינות, שפתית, מורשת, חברה ורוח	שפת אם עברית ספרות	10	11	12	10	10	10	10
	תנ"ך (ב-ח)							
	מולדת חברה ואזרחות (ב-ד)							
	תרבות יהודית ישראלית (ב-ח)							
	בשבילי מורשת (ב-ו)							
	היסטוריה (ו-ח)							
	גאוגרפיה (ה-ח)							
מתמטיקה ומדעים	מתמטיקה	5	5	5	5	5	5	5
	מדע וטכנולוגיה	2	3	3	3	3	3	3
שפה זרה	אנגלית			2	4	4	4	4
חינוך, תרבות ואורח חיים בריא	חינוך גופני	7	5	5	5	6	6	6
	זה"ב (א, ה)							
	שעת חינוך - מפתח הל"ב							
	כישורי חיים							
	אומנויות (אומנות חזותית, קולנוע ומדיה, תיאטרון, מחיקה ומחול)							
העשרה	למשל: קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, העשרה בתחומי הדעת, שחמט ועוד	5	5	4	4	4	4	4

התוכנית הבין-תחומית "בשבילי מורשת" תיושם גם בכיתות ז'-ט' החל משנה "ל תשפ"ז.

מערכת השעות בחמ"ד (חינוך ממלכתי-דתי)

שעות לימוד								מקצוע	אשכול
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	שכבת גיל	
32	32	32	32	31	31	29	29	שעות מחייבות בשבוע	
9	9	9	9	8	8	8*	7*	תפילה	אשכול מקצועות קודש
								תורה	
								נביא (ג-ח)	
								הלכה	
								משנה (ב-ו) גמרא (ה"ו) תושב"ע (ז-ח)	
								פרשת השבוע	
7	7	7	7	7	8	8	8	שפת אם עברית ספרות	אוריינות, שפתית, מורשת, חברה ורוח
								מולדת חברה ואזרחות (ב-ד)	
								בשבילי מורשת (ב-ו)	
								היסטוריה (ו-ח)	
								גאוגרפיה (ה-ח)	
5	5	5	5	5	5	5	5	מתמטיקה	מתמטיקה ומדעים
2	2	2	2	2	2	2	2	מדע וטכנולוגיה	
4	4	4	4	4	2			אנגלית	שפה זרה
4	4	4	4	4	4	5	6	חינוך גופני	חינוך, תרבות ואורח חיים בריא
								זה"ב (א, ה)	
								שעת חינוך - מפתח הל"ב	
								כישורי חיים	
								אומנויות (אומנות חזותית, קולנוע ומדיה, תיאטרון, מוזיקה ומחול)	
1	1	1	1	1	2	3**	3**	למשל: תוספת קודש, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, העשרה בתחומי הדעת, שחמט ועוד	העשרה

*מוסד חינוכי המעוניין ללמד עד 2 שעות פחות מהמצוין במקצועות הקודש לכיתות א'-ב', דהיינו בכיתה א' בין 5 ל-7 שעות ובכיתה ב' – בין 6 ל-8 שעות, יוכל להעבירן לאשכול העשרה.

** בכיתות א' ו-ב' ניתן ללמד עד 3 שעות לימודי העשרה באמצעות שימוש בעד 2 שעות מאשכול מקצועות הקודש. יש להיוועץ עם מפקח המוסד החינוכי בוועדה המלווה.

***התוכנית הבין-תחומית "בשבילי מורשת" תיושם גם בכיתות ז'-ט' החל משנה"ל תשפ"ז.

מערכת השעות בממלכתי ערבי ובדואי

אשכול		מקצוע		שעות לימוד							
שכבת גיל		א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח		
שעות מחייבות לשבוע		29	29	31	31	32	32	32	32		
אוריינות, שפתית, מורשת, חברה ורוח	שפת אם ערבית ספרות	10	11	12	10	10	10	10	10		
	מולדת חברה ואזרחות (ב-ד)										
	דת ומורשת (אסלאם/ נצרות) (ב-ח)										
	היסטוריה (ו-ח)										
	גאוגרפיה (ה-ח)										
שפה שנייה	*עברית	2	2	3	3	3	3	3	3		
מתמטיקה ומדעים	מתמטיקה	5	5	5	5	5	5	5	5		
	מדע וטכנולוגיה	2	3	3	3	3	3	3	3		
שפה זרה	אנגלית			2	4	4	4	4	4		
חינוך, תרבות ואורח חיים בריא	חינוך גופני	7	5	4	4	5	5	5	5		
	זה"ב (א, ה)										
	שעת חינוך - מפתח הל"ב										
	כישורי חיים										
	אומנויות (אומנות חזותית, קולנוע ומדיה, תיאטרון, מחיקה ומחול)										
העשרה	למשל: קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, העשרה בתחומי הדעת, שחמט ועוד	3	3	2	2	2	2	2	2		

*עברית – בכיתות ג'-ו', השעות המוקצות ללימוד עברית כשפה שנייה הן הבסיס. מומלץ להשלים לחמש ש"ש מתוך סל התקן הבסיסי של בית הספר כולל יוח"א, התקצוב הדיפרנציאלי וסלי תקצוב אחרים.

מערכת השעות בממלכתי דרוזי וצ'רקסי

שעות לימוד								מקצוע	אשכול
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	שכבת גיל	
32	32	32	32	31	31	29	29	שעות מחייבות לשבוע	
9	9	10	10	10	12	11	10	שפת אם ערבית וספרות	אוריינות שפתית, מורשת, חברה ורוח
								מולדת (ב-ד)	
								מורשת דרחית (ב-ח)	
								היסטוריה (ו-ח)	
								גאוגרפיה (ה-ח)	
5	5	5	5	4	4	2	2	עברית לדרחים	שפה שנייה
5	5	5	5	5	5	5	5	מתמטיקה	מתמטיקה
4	4	3	3	3	3	3	2	מדע וטכנולוגיה	ומדעים
4	4	4	4	4	2			אנגלית	שפה זרה
4	4	4	4	4	4	6	7	חינוך גופני	חינוך, תרבות ואורח חיים בריא
								זה"ב (א, ה)	
								שעת חינוך - מפתח הל"ב	
								כישורי חיים	
								אומנויות (אומנות חזותית, קולנוע ומדיה, תיאטרון, מחזיקה ומחול)	
1	1	1	1	1	1	2	3	למשל: חינוך לקריירה, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, העשרה בתחומי הדעת, שחמט ועוד	העשרה

עברית – בכיתות ג'-ו', השעות המוקצות ללימוד עברית כשפה שנייה הבסיס. מומלץ להשלים לחמש ש"ש מתוך סל התקן הבסיסי של בית הספר כולל יוח"א, התקצוב הדיפרנציאלי וסלי תקצוב אחרים.

7. שילוב בינה מלאכותית

בעידן הטכנולוגי המתפתח, הבינה המלאכותית מהווה כלי משמעותי להעשרת תהליכי הוראה-למידה-הערכה. שילובה בתהליכים אלה מספק הזדמנויות להעשרת החוויה הלימודית, לקידום הוראה דיפרנציאלית ולפיתוח חשיבה ביקורתית, יצירתיות ופתרון בעיות. שנת הלימודים תשפ"ו תתאפיין בהטמעה מושכלת של כלי בינה מלאכותית ובשילובם בתחומי הדעת ובתחומי ההעשרה במטרה להרחיב את דרכי ההוראה ולהתאימן למיומנויות המאה ה-21.

בבית הספר היסודי יש לנקוט משנה זהירות בשילוב כלים אלו, תוך התייחסות למאפיינים ההתפתחותיים של התלמידים ולצורך בבניית תשתית ערכית ומוגנת, כפי שמפורט במסמך [הנחיות שימוש בכלי בינה מלאכותית במערכת החינוך](#).

כלי הבינה המלאכותית המאושרים לשימוש מפורטים [בקטלוג החינוכי של משרד החינוך](#) ומתעדכנים באופן שוטף.

לרשות צוותי החינוך עומד [אוסף פרקטיקות המדגימות דרכים לשימוש בבינה מלאכותית בהוראה, בלמידה ובהערכה](#).

[בינה מלאכותית בחינוך המיוחד](#)

8. הערכה

לרשות בתי הספר עומדים [כלים להערכה פנימית](#) שפותחו על ידי הרשות הארצית למדידה והערכה (ראמ"ה). הכלים מותאמים ליעדים בתכניות הלימודים ומאפשרים הערכה של היבטים פדגוגיים מגוונים. כלי ההערכה מלווים במחווים מפורטים המאפשרים למורים להעריך את איכות תשובות התלמידים והתלמידות ולנטר את התהליך הלימודי. בנוגע לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים, לצד ההישגים המצופים בתחומי הדעת, יש להתייחס להנחיות אגף חינוך מיוחד בנושא התאמות.

9. דגשים לאוכלוסיות שונות

חברה ערבית

תחום הדעת "עברית לחברה הערבית", הנלמד בחברה הערבית והבדואית, הוא מקצוע ליבה ויש להקצות לכל הכיתות את השעות המפורטות עבורו ב"ארגון הלמידה".
בשעות אלה יש ליישם את "תוכנית לימודים להוראת עברית לדוברי ערבית CERF"

תחום הדעת – עברית לחברה הערבית

החברה הדרוזית-צ'רקסית

תוכנית "חינוך לקריירה" תופעל בכל שכבות הגיל בבית הספר היסודי בדגש על ידע, מיומנויות וערכים לעיצוב דמות הבוגר ולבניית קריירה המכוונת אל עולם המחר.

תוכנית חינוך לקריירה

חינוך מיוחד

התפיסות העומדות בבסיס ארגון הלמידה בחינוך היסודי עולות בקנה אחד עם התפיסות הפדגוגיות בחינוך המיוחד. העקרונות, הקווים המנחים והדגשים לחלוקת השעות מהווים נקודת מוצא לארגון הלמידה בשכבת הגיל המקבילה בחינוך המיוחד, תוך התאמה לסוג המסגרת החינוכית ולמאפייני התלמידים.

יש להקצות משאבים באופן תואם לשכבת הגיל, תוך הקפדה על השעות המומלצות לתחומי הדעת השונים והפעלת שיקול דעת בהתאם לגמישות הניתנת. בנוסף לכך, יש להקצות זמן לתוכניות "איכות חיים" (כמפורט בתוכנית "מתאים במיוחד") ולהתאים את התכנים והפעילויות של התוכנית "הכחות שבדרך" לתלמידי החינוך המיוחד.

בתחילת שנת הלימודים תיבנה לכל תלמיד **תוכנית לימודים אישית** בשיתוף ההורים והצוות הרב מקצועי. התוכנית תפרט את התפקוד בראייה הוליסטית, את המטרות, היעדים הלימודיים, לוחות הזמנים, האמצעים הנדרשים ואמות המידה לבדיקת השגתם. בסיום שנת הלימודים, יש לקיים הערכה מסכמת. בכיתות חינוך מיוחד במסגרות החינוך המיוחד והחינוך הרגיל, תיבנה **תוכנית לימודים כיתתית (תל"כ)** שתשקף נושאי לימוד ויעדים משותפים לכלל התלמידים, לצד התייחסות לצרכים של קבוצה או פרט בכיתה. בבתי הספר לחינוך מיוחד תיבנה **תוכנית לימודים בית ספרית (תלב"ס)**.

דגשים בחינוך המיוחד בנוסף על המובא במסמך ארגון הלמידה

תלמידים עולים

ארגון הלמידה על רכיביה השונים הוא אבן היסוד בקליטה המיטבית של העולה בהיבטים הרגשיים, החברתיים, הקהילתיים והלימודיים. מנהלי בתי הספר מובילים את התהליך באמצעות הנגשת ידע ומיומנות בקרב צוותי החינוך ומעורבות פעילה בשליחות לאומית זו.

דגשים לתלמידים עולים

10. התנהלות בשגרת חירום

- פרק זה מציג דגשים לניהול ההוראה והלמידה בחירום, לצד כלים בהם נעשה שימוש בשגרה, כחלק מההיערכות לחירום ולהסבת ההוראה למתכונת מקוונת:
- א. מסמכים תומכים בניהול הלמידה וההוראה בחירום
 - ב. תהוד"ה: תוכנית לחיזוק הוראה דיגיטלית היברידית
 - ג. תלקיט מענים ללמידה משגרה לחירום - המרכז את העקרונות, הדגשים והכלים לקידום התנהלות מיטבית במעבר משגרה לחירום.
 - ד. בית הספר הווירטואלי בשגרה ובחירום
 - ה. עקרונות החינוך היסודי בשגרת חירום מתמשך

11. תוכניות ייחודיות

א. התוכנית ללימודי התנ"ך

רציונל התוכנית:

- חיזוק לימודי התנ"ך במערכת החינוך הממלכתי.
- התנ"ך מהווה מרכיב בסיסי במכנה המשותף הרחב של העם היהודי לדורותיו.

בבסיס התפיסה החינוכית-ערכית של לימודי התנ"ך ניצבת העובדה כי התנ"ך מהווה אבן יסוד בחיי העם היהודי. בשל כך, יש ללמד תנ"ך בכל שבוע ולאורך כל השנה (כמפורט בטבלאות השעות) במטרה לחזק את המורשת היהודית הישראלית, לטפח בקרב הלומדים זהות תרבותית והיסטורית, לבסס את ערכי המוסר האישיים והלאומיים ולחבר למסורת ולאירועים מכוונים בחיי העם. יש להתייחס אל התנ"ך כמקצוע ליבה מרכזי התורם גם לפיתוח מיומנויות, כגון: קריאה ועיון עצמי בספר התנ"ך, ניתוח טקסטים, פרשנויות שונות וטיפול חשיבה ביקורתית ויצירתית. התוכנית ללימודי התנ"ך מציעה סיורים, מסעות וסדנאות המקדמים רצף חינוכי בחיזוק הזהות והמורשת היהודית בהתאמה לשכבת הגיל.

ב. תוכנית בין תחומית "בשבילי מורשת" לכיתות ב-ו

תוכנית בין תחומית לכיתות כיתות ב'-ו', לחיזוק הזהות היהודית והשייכות לעם ולארץ (לחינוך הממלכתי יהודי ובחמ"ד). התוכנית מבוססת על תוכניות הלימודים במולדת, חברה ואזרחות ועוסקת בחיבור שבין הסיפור האישי לזהות הקולקטיבית, תוך התייחסות לדמויות מופת ולאתרים בארץ. בשנה"ל תשפ"ז התוכנית תורחב גם לכיתות ז'-ט'.

ג. תוכנית "ישראל ריאלית" - מיקוד בלימודי STEM

במסגרת תוכנית החומש "ישראל ריאלית", עליה הכריז שר החינוך, קידום החינוך המדעי-טכנולוגי יהיה בעדיפות לאומית, כמענה למשבר הלאומי בלימודי ה-STEM. שנת תשפ"ו תהיה שנת העמקה במקצועות מתמטיקה, מדעים, הנדסה וטכנולוגיה כחלק מלמידת תחום הדעת ובלמידה בין תחומית.

בשנת תשפ"ו יינתן דגש על:

- עדכון תוכניות הלימודים והתאמתן לסטנדרטים בינלאומיים
- תחרויות, האקטונים ומיזמים מיוחדים לעידוד מצוינות בתחומי ה-STEM
- פיתוח מקצועי נרחב למורים במקצועות המדעים, הטכנולוגיה וההנדסה
- קידום מטרות "ישראל ריאלית" באמצעות תוכנית "גישת חינוך STEM בין-תחומי מקדם

הוגנות

- חיזוק תשתיות

לשם הרחבת לימודי ה- STEM ייעשה שימוש בחלק מהשעות שבסל הטיפוח. הנחיות מפורטות לבתי הספר בנוגע ליישום התוכנית והקצאת משאבים ייעודיים יפורסמו בהמשך באתר משרד החינוך.

ד. צומחים מחדש

תוכנית לצמצום פערים בעקבות מלחמת חרבות ברזל. מטרת התוכנית היא לחזק את יכולתו של המוסד החינוכי לשמור על רציפות תפקודית, להתמודד עם הפערים שזוהו ולאפשר לתלמידים צמיחה ושגשוג.

12. מפת המשאבים

לרשות המנהלים מגוון משאבים שיתמכו בתכנון ובמימוש יעדי התוכנית הבית ספרית, בחיזוק הידע והמיומנויות של הצוות החינוכי ובקידום הישגי התלמידים והתלמידות.

12א. גמישות פדגוגית ניהולית - גפ"ן (פל"ג בחינוך המיוחד)

בבסיס תפיסת הגמישות במערכת החינוך עומד קידום הלמידה באופן המותאם לצורכיהם של התלמידים והתלמידות. לצורך עמידה ביעדי החינוך, מאפשרת תוכנית גפ"ן את הרחבת הסמכויות, חופש הפעולה והגברת הגמישות בניהול המשאבים.

תוכנית גפ"ן מהווה תפיסה ניהולית המאפשרת לבתי הספר גמישות פדגוגית וגמישות בהקצאה ובהתאמת המשאבים לצרכים הייחודיים של התלמידים והתלמידות, הצוות החינוכי והקהילה ומתן מענים בזירות השונות.

מערכת גפ"ן המקוונת, מציגה למנהלים את התקציב הגמיש העומד לרשותם. בתוך מערכת גפ"ן ייעשו כלל הפעולות הקשורות לניהול התקציבים הגמישים, החל משלבי תכנון, גיבוש וניהול תוכנית העבודה ועד תכנון התקציב ורכישה של מענים חינוכיים מותאמים, תוך דיווח על הביצוע.

[פורטל מוסדות חינוך](#) [מדריך גפ"ן למנהל](#) [לוח גאנט](#)

[פל"ג לחינוך המיוחד](#)

12ב. פיתוח מקצועי

יצירת הלימה בין הפיתוח המקצועי וההדרכה לבין מטרות ויעדי בית הספר תאפשר לתת מענה לתהליכי שיפור מתמיד. הלימה זו, המתייחסת הן ליעדים המערכתיים והן ליעדים הייחודיים של בית הספר, מבוססת על עקרון הלמידה המתמדת המהווה תשתית לפעילות החינוכית. מנהל בית הספר ימפה את הכוחות, את היעדים ואת המשימות הנדרשים בבית ספרו. בהתאם לכך, תגובש תוכנית הפיתוח המקצועי וההדרכה. יש להבטיח תוכנית סדירה ועקבית עם שגרות קבועות, שתספק תמיכה וליווי לצוותים החינוכיים. על התוכנית להתאים להנחיות משרד החינוך ולדגשים הייחודיים של בית הספר.

דגשי הפיתוח המקצועי לשנת תשפ"ו בהלימה ליעדי משרד החינוך:

1. הרחבת הלמידה החדשנית, האישית והדיגיטלית, פיתוח ידע ומיומנויות בהוראה ולמידה מרחוק, הכרת כלים וטכנולוגיות חדשניות.
2. העמקת הידע וההיכרות בתחום הבינה המלאכותית, כולל היבטים טכנולוגיים, פדגוגיים, חברתיים ואתיים.
3. ליווי מנהלי בתי ספר ובעלי תפקידים בהובלת צוותי ההוראה בתהליכי למידה ארוכי טווח, תוך חיזוק תחושת המסוגלות והערך המקצועי (ידע, מיומנויות וערכים).
4. פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים, תוך מתן דגש על אוריינות שפתית בקרב תלמידים מכל שכבות הגיל.
5. חיזוק הזהות האישית, החברתית, הרגשית והמקצועית של הצוותים החינוכיים.

עקרונות הפיתוח המקצועי

בברכת שנת לימודים בטוחה ובריאה,

שנה של צמיחה ועשייה חינוכית פורייה.